

ห้องสมุด มสธ.

(<https://library.stou.ac.th>)

จดหมายเหตุมหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน ปุชนิยมบุคคลผู้สร้างรากฐานการศึกษาไทย

เผยแพร่ 22/12/2022 โดย รัชกร คงเจริญ

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน อธิการบดีคนแรกและผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช ผู้ซึ่งเป็นปูชนียบุคคลด้านการบริหารการศึกษาที่มีบทบาท
สำคัญยิ่งในการพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศไทย เป็นผู้นำทางความคิดและ
สร้างนวัตกรรมการศึกษาไทย ที่ได้รับรางวัลดีเด่นและปริญญาดุษฎีบัณฑิต
กิตติมศักดิ์จากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ท่านมีผลงานด้านวิชาการ ทั้งงานวิจัย
ตำรา บทความ เอกสารบรรยาย และปาฐกถาต่าง ๆ ซึ่งล้วนเป็นผลงานอันทรง
คุณค่าเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา จนเป็นที่ยอมรับจากบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ
ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน

ปูชนียบุคคลผู้สร้างรากฐานการศึกษาไทย

ห้องสมุด มสธ.

@stoulibrary

stoulibrary

library.stou.ac.th

🌟 “ นวัตกรรมวิจิตร ” ผลิตผลอันทรงคุณค่าจาก ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน

1. ชีวิตในวัยเยาว์ แบบอย่างความเพียร (<https://library.stou.ac.th/2022/12/wichit-srisa-an-biography/#ชีวิตในวัยเยาว์แบบอย่างความเพียร>)
2. เส้นทางสู่เกียรติศักดิ์นักบริหารการศึกษา (<https://library.stou.ac.th/2022/12/wichit-srisa-an-biography/#เส้นทางสู่เกียรติศักดิ์นักบริหารการศึกษา>)
3. ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน กับการอุดมศึกษา (<https://library.stou.ac.th/2022/12/wichit-srisa-an-biography/#ศาสตราจารย์ดร.วิจิตรศรีสอานกับการอุดมศึกษา>)
4. ก่อตั้ง มสธ. มหาวิทยาลัยเปิดด้านการศึกษาทางไกล (<https://library.stou.ac.th/2022/12/wichit-srisa-an-biography/#ก่อตั้งมสธ.มหาวิทยาลัยเปิดด้านการศึกษาทางไกล>)
5. หยั่งรากแห่งความมั่นคงของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ (<https://library.stou.ac.th/2022/12/wichit-srisa-an-biography/#หยั่งรากแห่งความมั่นคงของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ>)
6. บิดาแห่งสหกิจศึกษาไทย (<https://library.stou.ac.th/2022/12/wichit-srisa-an-biography/#บิดาแห่งสหกิจศึกษาไทย>)
7. “นวัตกรรมวิจิตร” ผลงานจากแนวคิดสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (<https://library.stou.ac.th/2022/12/wichit-srisa-an-biography/#นวัตกรรมวิจิตรผลงานจากแนวคิดสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา>)

ชีวิตในวัยเยาว์ แบบอย่างความเพียร

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน เกิดเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2477 ที่ตำบลสนามจันทร์ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา การศึกษาในวัยเด็ก เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาต่ำกว่าเด็กอื่น ๆ เนื่องจากสุขภาพไม่แข็งแรงและบ้านอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน จึงต้องเรียนหนังสืออยู่ที่บ้าน โดยบิดาเป็นผู้สอนหนังสือให้ด้วยตนเอง ต่อมาได้เข้าเรียนที่โรงเรียนวัดท่าสะอาน โรงเรียนประกอบราษฎร์บำรุง โรงเรียนประชาบาลวัดกลางบางปะกง และโรงเรียนบางปะกง บวรวิทยายน ตามลำดับ ซึ่งจากการเรียนหนังสือที่บ้านทำให้รู้หนังสือก้าวหน้ามากกว่าเพื่อนร่วมชั้น จึงได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้าห้องและผู้ช่วยครูมาตลอด เป็นส่วนที่หล่อหลอมรากฐานแห่งความเป็นผู้นำและความเป็นครู

สำหรับ ชีวิตในวัยเด็กต้องต่อสู้ดิ้นรนกับความลำบาก เนื่องจากบิดาเสียชีวิตตั้งแต่เรียนชั้นประถมปีที่ 3 ทำให้ได้รับหน้าที่เสาหลักของครอบครัว ดูแลงานที่บ้าน ดูแลน้อง และดูแลร้านขายของชำ พร้อมกับการเรียนหนังสือ เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนบางปะกงบวรวิทยายน ได้ศึกษาต่อสายศิลปะที่โรงเรียนสวนกุหลาบ เพราะชอบวิชาภาษาไทย ในระยะแรก ท่านมีปัญหาวิชาภาษาอังกฤษสอบได้คะแนนอันดับสุดท้ายในชั้นเรียน แต่ด้วยความพากเพียร จึงชวนชายเรียนพิเศษจนสามารถสอบวิชาอังกฤษได้คะแนนเป็นอันดับหนึ่ง และยังสามารถได้พิเศษระหว่างเรียนด้วยการรับสอนพิเศษตามบ้าน ทำให้ท่านสั่งสมความสามารถในการสอนหนังสือตั้งแต่วัยเยาว์ ซึ่งจากอุปสรรคในวัยเด็กนั้นหล่อหลอมให้ท่านเป็นคนแข็งแกร่ง และเป็นนักแก้ปัญหาที่ดี สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้รวดเร็ว และตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

“...นอกจากเรื่องการชินกับการทำงานหนัก ต่อสู้กับชีวิตมาตลอดจนมีความมั่นใจว่าไม่มีอะไรเกินความสามารถ ถ้าเรารู้ชีวิตและขอแค่ทำทุกอย่างให้ดีที่สุดไม่ว่าจะทำอะไรแล้ว...” (อมรวิชัย นาคทรพรพ, 2558)

หลังจากการศึกษาจบชั้นมัธยมปีที่ 8 ได้เข้าศึกษาต่อที่คณะอักษรศาสตร์และคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิชาเอกการสอนภาษาอังกฤษและภาษาไทย โดยทุนของกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยความมุ่งมั่นที่จะประกอบอาชีพครู และสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังนี้

- พ.ศ. 2502 ปริญญาตรี อักษรศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พ.ศ. 2504 ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พ.ศ. 2507 ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย Minnesota สหรัฐอเมริกา ได้รับทุนจากมูลนิธิฟูลไบรท์
- พ.ศ. 2510 ปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย Minnesota สหรัฐอเมริกา ได้รับทุนของมหาวิทยาลัย Minnesota
- พ.ศ. 2519 – 2520 หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 19 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

เส้นทางสู่เกียรติยศตินักบริหารการศึกษา

“ผมเป็นครูโดยอาชีพ ผมตั้งใจและรักที่จะเป็นครู ปัจจุบันผมก็ยังไม่ได้หยุดสอน แต่ผมก็มีความสุข สนุกกับการทำงานตรงจุดนี้ ผมไม่เคยท้อแท้ เพราะเห็นว่างานที่ทำมันจะสร้างความเจริญให้กับสังคม ให้กับการศึกษาไทยได้ และด้วยการศึกษาตัวเองจะเป็นพื้นฐานการพัฒนาในทุกอย่าง ดังนั้นถ้าการศึกษาไม่ดี เราก็จะไม่สามารถพัฒนาคนได้” คำกล่าวของศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ที่แสดงให้เห็นถึงความศรัทธาและความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู

เมื่อปี พ.ศ. 2504 ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน เริ่มรับราชการในตำแหน่งอาจารย์ ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าเลขานุการ ดูแลงานธุรการและงานบริหารของคณะ ด้วยความรู้ความสามารถในการบริหารและการแก้ปัญหาทางการศึกษา จึงได้รับดำรงตำแหน่งบริหารที่สำคัญ ๆ อาทิ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม เลขานุการบริหารมหาวิทยาลัย เลขาธิการมหาวิทยาลัย เลขานุการรัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัย รองอธิการบดี รองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ ยังมีตำแหน่งหน้าที่ทางการเมือง ได้แก่ สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในปี พ.ศ. 2549 - 2551

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน กับการอุดมศึกษา

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน ได้ปฏิบัติงานด้านการบริหารการศึกษาในหน้าที่สำคัญ ๆ อาทิ การแก้ปัญหาทางการบริหาร ความขัดแย้งภายในมหาวิทยาลัย ด้วยความรู้ความสามารถและคุณธรรมของผู้นำ จึงได้รับความไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่งที่สำคัญ ได้แก่ รองอธิการบดี อธิการบดีมหาวิทยาลัย รองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย นายกสภามหาวิทยาลัย

เมื่อปี พ.ศ. 2514 ได้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นงานที่ต้องประสานขอความร่วมมือจากอาจารย์อาวุโส ได้ยึดถือหลักการทำงานด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน มีการทำงานเป็นทีม ทำให้ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายจนสามารถดำเนินงานบริหารมหาวิทยาลัยได้อย่างสะดวก

เมื่อปี พ.ศ. 2517 ได้รับความไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่งรองปลัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ถือเป็นผู้บริหารระดับสูงในขณะอายุน้อยในวัยเพียง 40 ปี และได้รับมอบหมายให้รักษาการอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในมหาวิทยาลัยทั้งสองแห่ง จนได้รับขนานนามในหนังสือ Who is Who in Thailand ว่า “นักดับปัญหาทางการศึกษา” (Educational Troubleshooter)

“...เมื่อต้องมีชีวิตแบบนี้ก็ต้องสั่งสมประสบการณ์หลากหลาย ยิ่งมากขึ้นก็ยิ่งชินกับเรื่องของการทำงานต่อสู้เอาชนะอุปสรรค และทุกครั้งที่ผ่านมาได้ก็สะสมความมั่นใจมากขึ้นด้วย ไม่ใช่ความมั่นใจในตัวเอง แต่คือความมั่นใจว่าชีวิตคือการต่อสู้ และไม่มีอะไรที่อยู่เหนือความสามารถถ้าเราทุ่มเทความพยายามให้เต็มที่...” (อมรรวิช นาคทรพร, 2558: 56) แสดงให้เห็นถึงความมีเลือดนักสู้และวิญญานนักต่อสู้

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน ดำรงตำแหน่งอธิการบดีในสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง ได้แก่

- พ.ศ. 2520 รักษาการอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พ.ศ. 2521 รักษาการอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พ.ศ. 2521 – 2530 อธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- พ.ศ. 2535 – 2543 อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- พ.ศ. 2536 – 2541 รักษาการอธิการบดีมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

- พ.ศ. 2549 – 2550 อธิการบดีสถาบันบัณฑิตศึกษาจุฬาลงกรณ์

นอกจากนี้ ได้คิดสร้างสิ่งใหม่ๆ และผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยกลยุทธ์ “จุดประกาย ขยายความคิด พิชิต ความเปลี่ยนแปลง และสร้างความต่อเนื่อง” ได้แก่ ริเริ่มมหาวิทยาลัยเปิด มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ งานสหกิจศึกษา งานวิจัยสถาบัน และงานค่ายอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยในเรือนจำ โครงการนักเรียนทุนการศึกษาเสริมสมอง ซึ่งเป็นโครงการสนับสนุนนักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจนระดับประถมศึกษาให้มีโอกาสได้เรียนจนถึงระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาที่ถนัด

ก่อตั้ง มสธ. มหาวิทยาลัยเปิดด้านการศึกษาทางไกลแห่งแรก

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน ได้รับการยกย่องว่า “บิดาแห่งการศึกษาทางไกลของประเทศไทย” เป็นผู้นำระบบการศึกษาทางไกลมาใช้ เพื่อบรรเทาปัญหาความไม่เสมอภาคทางการศึกษา เป็นผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เมื่อปี พ.ศ. 2521 มหาวิทยาลัยเปิดแห่งแรกและแห่งเดียวของประเทศไทย ถือเป็น “นวัตกรรมอุดมศึกษาของประเทศไทย” ที่ให้โอกาสทางการศึกษา จนได้รับการยกย่องจาก UNESCO ให้เป็นสถาบันที่เป็นต้นแบบของมหาวิทยาลัยเปิดในระบบการสอนทางไกลที่ใช้สื่อประสมในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก และได้รับการยกย่องจากสภาการศึกษาทางไกลระหว่างประเทศให้เป็นมหาวิทยาลัยเปิดดีเด่นของโลก และได้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีคนแรกของมหาวิทยาลัย

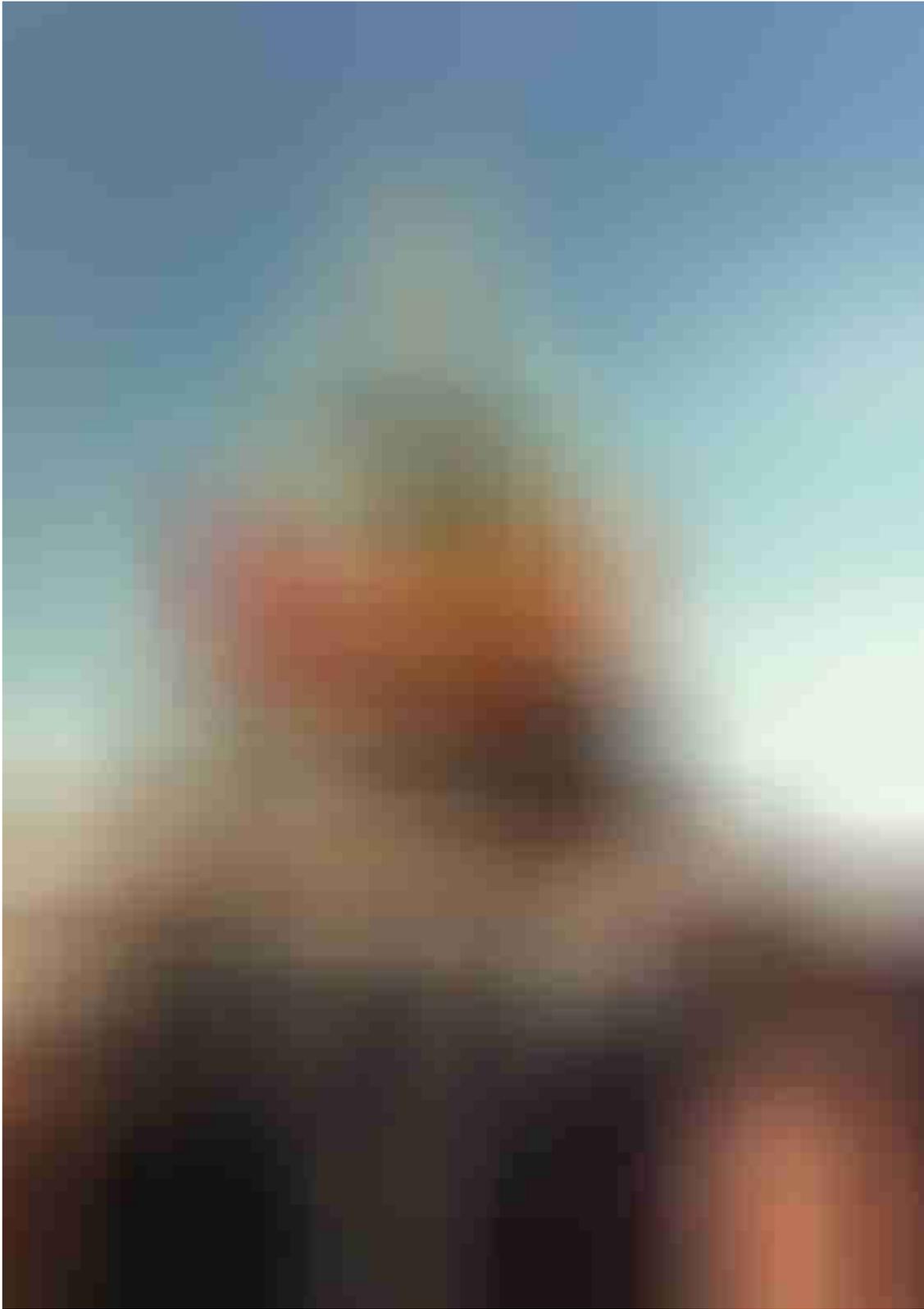
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มสธ.) เป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่เกิดจากความคิด สติปัญญาและความสามารถของคนไทยอย่างแท้จริง ด้วยความเชื่อมั่นว่า มหาวิทยาลัยเปิดจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาได้ เมื่อศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ได้ดำรงตำแหน่งรองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย จึงได้เสนอแนวทางการพัฒนา มหาวิทยาลัยเปิดตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา สร้างโอกาสทางการศึกษาต่อในระดับปริญญา โดยอาศัยสื่อการสอนทางไปรษณีย์ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน จนสำเร็จได้ยกฐานะโครงการจัดตั้ง มหาวิทยาลัยเปิด มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้มหาวิทยาลัยเปิดเหมาะสมกับสภาพสังคมไทย และได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อมหาวิทยาลัยว่า “**สุโขทัยธรรมมาธิราช**” ตามพระนามทรงกรมในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงดำรงพระอิสริยยศเป็น สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา ซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์ผู้พระราชทานสิทธิเสรีภาพและผู้ทรงสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

“จะทำหน้าที่ให้ดีที่สุด ให้สมกับความไว้วางใจที่ประเทศชาติและประชาชนมอบให้” ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน กล่าวไว้เมื่อครั้งได้รับความไว้วางใจจากสภามหาวิทยาลัยให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีคนแรกของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2522 ซึ่งขณะนั้นเพิ่งตั้งใหม่และมีนักศึกษากว่าแสนคน ความสำเร็จของมหาวิทยาลัยในระยะที่ท่านเป็นอธิการบดี เกิดจากการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดมากที่สุด การทำงานเป็นทีม และการเป็นที่พึ่งของผู้อื่น โดยยึดหลัก **“การบริการคืองานของเรา”**

หยั่งรากแห่งความมั่นคงของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน ได้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ในปี พ.ศ. 2533 เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งแรกของประเทศไทย และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในปี พ.ศ. 2535 โดยได้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีคนแรกของทั้งสองมหาวิทยาลัย ซึ่งถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมเชิงระบบบริหารเต็มรูปแบบ ด้วยความเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐหรือเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งระบบราชการไม่เอื้อต่อการทำงานของมหาวิทยาลัย เป็นการสืบทอดเจตนารมณ์ “กระบวนกรสว่างคนิवास” ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2506 ที่มุ่งหวังให้สถาบันอุดมศึกษาเจริญรุดหน้า เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และมีอิสรภาพในการบริหารจัดการ เพื่อสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ และการดำเนินภารกิจทุก ๆ ด้าน ด้วยหลักการที่เน้นประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคลและการเงินที่มีความคล่องตัว เพื่อดึงดูดคนดีคนเก่งเข้ามาเป็นอาจารย์และนักวิจัยในมหาวิทยาลัย

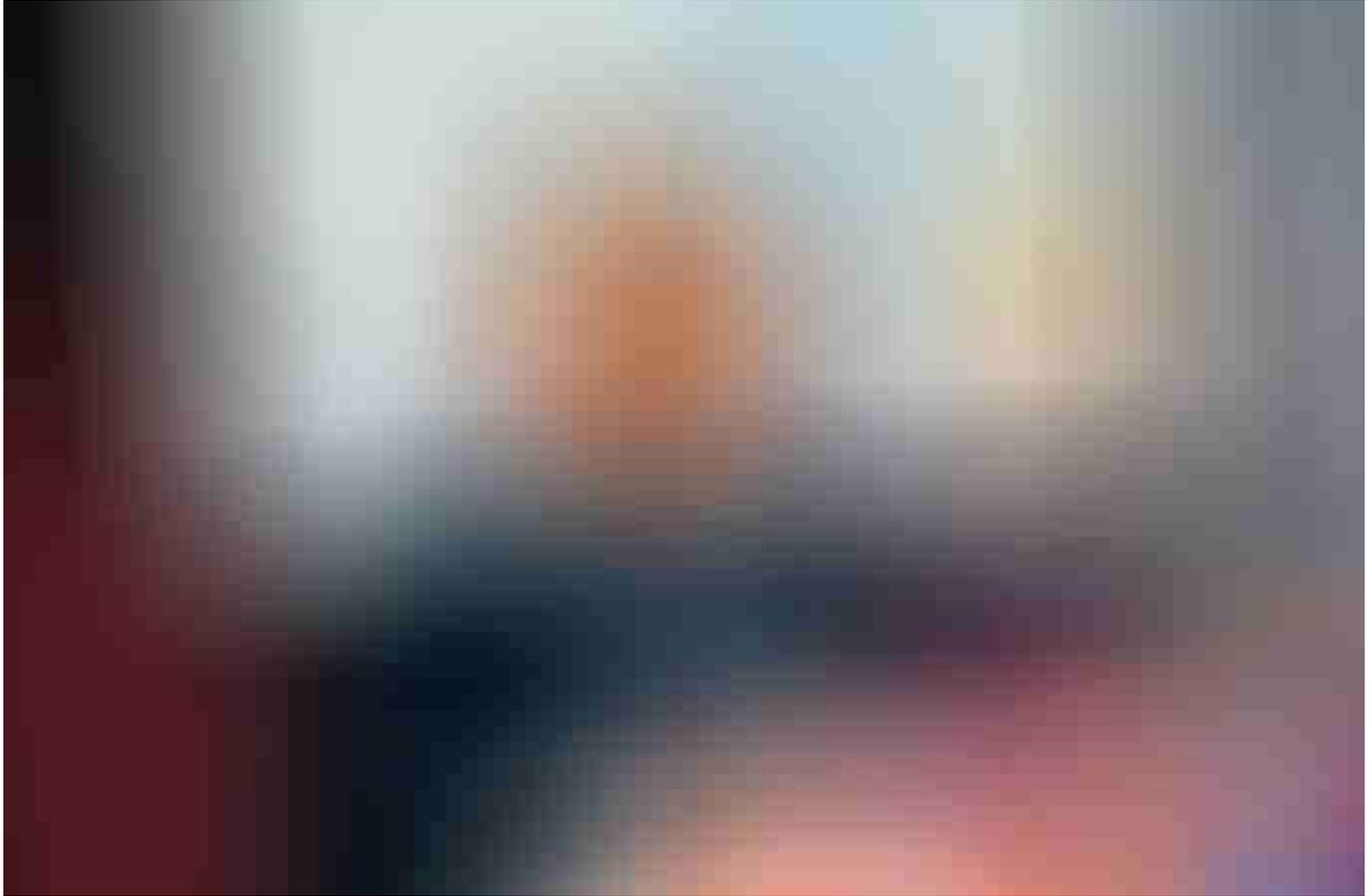

บิดาแห่งสหกิจศึกษาไทย

เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2552 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ประกาศเกียรติคุณให้ ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน เป็น “บิดาแห่งสหกิจศึกษาไทย” ถือเป็นบุคคลแรกที่นำระบบสหกิจศึกษาเข้ามาใช้ในประเทศไทย เป็นครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ริเริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2536

สหกิจศึกษา (Cooperative Education) เป็นระบบการศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษาสลับกับการไปหาประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการ ด้วยความร่วมมือจากสถานประกอบการและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงาน (Work Integrated Learning)

นวัตกรรมวิจิตร ผลงานจากแนวคิดสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

นวัตกรรมวิจิตร เป็นนวัตกรรมอุดมศึกษาที่เกิดขึ้นจากแนวคิดและการดำเนินการของศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน ที่ได้คิดสร้างสิ่งใหม่ๆ และผลักดันให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาชีวิต และสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประกอบด้วย 8 นวัตกรรม ดังนี้

1. นวัตกรรมค่ายอาสาสมัคร

เป็นแนวคิดในการนำกิจกรรมค่ายมาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมนักศึกษา เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติ ที่มาของแนวคิดจากการเป็นตัวแทนผู้นำนิสิตนักศึกษาในการเข้าค่ายฝึกผู้นำค่ายอาสาสมัครนานาชาติ ขณะเป็นนิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ หมู่บ้านชนบทในรัฐบอมเบย์ของอินเดีย

◀ (<https://library.stou.ac.th/2022/12/podcast-ep-ibrary.stou.ac.th/2022/12/stou-university-archives/>)

2. นวัตกรรมการวิจัยสถาบัน

เป็นการวิเคราะห์วิจัยศึกษาสถาบันของตนเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศสำหรับกำหนดนโยบายการบริหาร ทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมีบทบาทต่อการประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภท จนได้รับการยกย่องให้เป็น **“บิดาของการวิจัยสถาบันในประเทศไทย”**

3. นวัตกรรมการศึกษาทางไกลในระบบเปิด

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นนวัตกรรมการศึกษาทางไกลในระบบเปิดที่เกิดจากความเชื่อและแรงบันดาลใจจากแนวคิด **มหาวิทยาลัยในกระดาษ สู่มหาวิทยาลัยในการกระทำ** เพื่อการแก้ปัญหาเรื่องความเสมอภาคและขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนทั่วประเทศและต่างประเทศให้ได้มีโอกาสศึกษาจนจบปริญญาตรี 9/9 หมู่.9 ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120(<https://goo.gl/maps/2bGWFKripnG7byW19>)

4. นวัตกรรมสาริตเสริมสมอง

เป็นการจัดตั้งกองทุนการศึกษาเสริมสมอง เมื่อปี พ.ศ. 2526 ในการให้ทุนแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์เพิ่มโอกาสได้ศึกษาจนจบปริญญาตรี ภายใต้ **โครงการนักเรียนสาริตเสริมสมองของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช**

5. นวัตกรรมมหาวิทยาลัยในเรือนจำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (<https://www.stou.ac.th/>) เป็นนวัตกรรมต้นคิดต้นตูลูกคิด ที่ยึดหลักให้การศึกษาลดข้อจำกัดและการเปิดโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ต้องขังที่ขาดโอกาสในการเรียนมหาวิทยาลัย โดยเป็นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชกับกรมราชทัณฑ์ ร่วมกันจัดการเรียนการสอนในเรือนจำ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527

6. นวัตกรรมมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

แนะนำการค้นคว้าทางวิชาการ (<https://library.stou.ac.th/introduction-research/>)
แนะนำการใช้ห้องสมุด (<https://library.stou.ac.th/library-guide/>)
เป็นนวัตกรรมเพื่อผลักดันให้มหาวิทยาลัยมีระบบการบริหารที่คล่องตัว และมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ยังได้รับการคุ้มครองฐานข้อมูลผ่าน VPN (<https://library.stou.ac.th/vpn/>)
การสนับสนุนทางด้านการเงินจากรัฐบาล มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งแรกของไทย คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สถาปนาขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2535 และแห่งที่ 2 คือ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เมื่อปี พ.ศ. 2533

7. นวัตกรรมสหกิจศึกษา

เป็นต้นแบบของสถาบันศึกษาค้นคว้า นักศึกษาควบคู่กับการเรียนการสอนปกติในมหาวิทยาลัย เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมผู้ทรงคุณวุฒิในทุกสาขาวิชา โดยกรอบแนวคิด **“สหกิจศึกษาต้องเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานทางวิชาการตามเกณฑ์ของ สกอ. และมาตรฐานวิชาชีพควบคุมตามที่มีกฎหมายรองรับ ถือเป็นการจัดประสบการณ์ตรงในสถานประกอบการ”**

8. นวัตกรรมพัฒนาบุคลากรตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพอุดมศึกษา

เป็นแนวคิดในการพัฒนาคณาจารย์และผู้สนับสนุนการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพด้านการเรียนการสอนและการสนับสนุนการเรียนรู้ของอังกฤษ (UK Professional Standards Framework – UKPSF) แบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ Associate Fellow, Fellow, Senior Fellow และ Principal Fellow เพื่อบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะและมีประสิทธิภาพตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพ

เอกสารอ้างอิง

อมรวิทย์ นาคทรพรพ. (2558). *วิจิตรกิตติการ*. ศูนย์บรรณสารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

ข้อมูลเพิ่มเติมที่น่าสนใจ

- บทความออนไลน์: ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน ได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ในสาขาศึกษาศาสตร์ (<https://library.stou.ac.th/2021/02/professor-wichit-srisa-an-receives-honorary/>)
- บทความออนไลน์: ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน นักนวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของไทย (<https://library.stou.ac.th/2022/12/wichit-innovation/>)
- เว็บไซต์นวัตกรรมวิจิตร (<https://library.stou.ac.th/wichit>)